

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april 1926 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i villkoren för lån från norrländska nyodlingsfonden.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 29 januari 1926 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 66, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels godkänna, med tillämpning från och med budgetåret 1926—1927, av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta förändrade villkor för lån från norrländska nyodlingsfonden samt medgiva, att Kungl. Maj:t må äga utfärda de ytterligare föreskrifter, som i sådant hänseende kunna finnas erforderliga;

dels förklara, att från och med budgetåret 1926—1927 tillsvidade lån må ur sagda fond beviljas i mån av tillgång och intill ett belopp av 1,000,000 kronor för budgetår, därav för utlämnande av nyodningslån 700,000 kronor och betesförbättringslån 300,000 kronor;

dels ock för tiden från och med den 1 juli 1926 medgiva, att, där å lån, som av hushållningssällskap från ifrågavarande fond utlämnats för betesförbättringar, uppkommit förlust, Kungl. Maj:t må äga att, på framställning av hushållningssällskapet och efter prövning av de i varje särskilt fall förekommande omständigheter, inom ramen av ett belopp av 5,000 kronor för budgetår av fondens medel anvisa hushållningssällskapet gottgörelse för den lidna förlusten med belopp, motsvarande för varje hushållningssällskap en procent av den ej till betalning förfallna kapitalskuld, vari sällskapet på grund av från fonden utbekomna statslån vid budgetårets början häftat till staten.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet.

Med bifall till av Kungl. Maj:t i ämnet framlagd proposition, nr 54, har 1925 års riksdag medgivit, att från allmänna nyodlingsfonden må beviljas — förutom nyodningslån i enlighet med tidigare bestämmelser — jämväl betesförbättringslån, avsedda för befordrande av en rationell beteskultur å icke odlad jord. Riksdagen har därvid förklarat, att från och med budgetåret 1925—1926 tillsvidade lån må ur sagda fond beviljas i mån av tillgång och intill ett belopp av 500,000 kronor för budgetår, därav för utlämnande av nyodningslån 200,000 kronor och betesförbättringslån 300,000 kronor.

I kungörelse den 21 augusti 1925 (nr 396) angående ändrade villkor för lån från allmänna nyodlingsfonden har Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser rörande beviljandet av dylika betesförbättringslån för befordrande av en rationell beteskultur å icke odlad jord inom andra delar av riket än Norrland och Dalarna.

Efter att hava redogjort för särskilda av lantbruksstyrelsen samt Gävleborgs, Kopparbergs, Västerbottens och Norrbottens läns hushållningssällskap gjorda framställningar om åtgärders vidtagande för att möjlighet måtte öppnas att utlämna betesförbättringslån jämväl till jordbrukare inom Norrland och Dalarna samt statskontorets i ärendet avgivna utlåtande, anför departementschefen till statsrådsprotokollet följande:

»Av utredningen i ärendet synes mig ådagalagt, att åtgärder påkallas för att jämväl vederbörande hushållningssällskap i Norrland och Dalarna må sättas i tillfälle att utlämna betesförbättringslån. Jag kan dock icke tillstyrka, att härvid anlitas den av statskontoret antydda utvägen, nämligen att för ändamålet tages i anspråk allmänna nyodlingsfonden, vilken är inrättad och avsedd för befrämjande av jords uppodling i de sydligare delarna av riket. I stället synes mig medgivande böra utverkas av riksdagen att för ändamålet må anlitas den i motsvarande syfte för Norrland och Dalarna inrättade norrländska nyodlingsfonden. Enligt vad lantbruksstyrelsen vitsordat kan en uppdelning av sistnämnda fond så, att jämväl betesförbättringslån må kunna utdelas från densamma, äga rum utan åsidosättande av fondens hittillsvarande uppgift att tillgodose behovet av nyodlingslån.

I brist på närmare hållpunkter för bedömandet av den omfattning, vari fonden kan komma att behöva anlitas för sitt nya ändamål, får jag föreslå att det för utlämnandet av betesförbättringslån avsedda årsbeloppet sättes till 300,000 kronor. Med denna beräkningsgrund och med bibehållande därjämte av det nuvarande totala maximibeloppet för utlåning från fonden — enligt beslut vid 1921 års riksdag högst 1,000,000 kronor för år — skulle alltså för de enligt tidigare gällande bestämmelser allttjämt oförändrat utgående nyodlingslånen finnas disponibelt ett högsta årsbelopp av 700,000 kronor.

De sålunda angivna maximibeloppen torde hädanefter böra avse budgetårsperioder.

De ändringar i gällande villkor för lån från norrländska nyodlingslånefonden, som härvid påkallas, torde till sin innebörd böra i huvudsak sammanfalla med de bestämmelser, som av 1925 års riksdag i motsvarande avseende för allmänna nyodlingsfondens del godkändes. I enlighet med vad som för närvarande är fallet torde emellertid böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som kunna erfordras för vinnande av det med ifrågavarande lånerörelse avsedda ändamål.

I överensstämmelse med vad som skett beträffande allmänna nyodlingsfonden synes medgivande böra utverkas av riksdagen att, där å betesförbättringslån, som av hushållningssällskap utlämnas från norrländska ny-

odlingsfonden, uppkommit förlust, Kungl. Maj:t må äga att anvisa hushållningssällskapet gottgörelse i viss begränsad omfattning.»

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot denna framställning [*Utskottet.*] hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 16 april 1926.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Närvarande: se utlåtandet nr 34.
